

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

В.П. Бабенко¹, Т.Ю. Назарова²

¹ аспірант кафедри обліку та фінансів, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

² доцент кафедри обліку та фінансів, канд. екон. наук, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Vladyslav.Babenko@emmb.khpi.edu.ua

Підприємство в процесі своєї діяльності знаходиться у процесі постійного розвитку, вдосконалення, конкурентної боротьби. Будучи складною системою, яка містить багато різнопланових елементів, пов'язаних між собою, які знаходяться у взаємодії, реагує на сигнали зовнішнього середовища у відповідний спосіб, передбачений наявною системою управління на підприємстві, корпоративною культурою, стандартами, нормативами, законодавчими та іншими обмеженнями.

Для своєчасного та адекватного реагування на сигнали зовнішнього і внутрішнього середовища, збереження сталості розвитку, забезпечення фінансової надійності необхідна така композиція елементів управління, яка буде наближати підприємство до поставлених цілей. Одними з найбільш показових фінансових індикаторів діяльності підприємства є показники руху фінансових потоків: обсяги, швидкість, регулярність, напрями, джерела формування.

Фінансовий потік - це будь-яке переміщення фінансових ресурсів, необхідне для забезпечення ефективного руху усіх інших потоків виробничо-господарської системи підприємства.

До характеристик фінансового потоку можна віднести: обсяг потоку (вказується в документарному, електронному або будь-якому іншому супроводі в грошових одиницях); вартість потоку (визначається витратами на його реалізацію); час і напрям потоку (стосовно організовуючого їх підприємства).

Оптимізація фінансових потоків здійснюється шляхом вибору найкращих форм їхньої організації на підприємстві з обліком зовнішніх і внутрішніх факторів з метою досягнення їхньої збалансованості, синхронізації і зростання чистого фінансового потоку.

У першу чергу необхідно домогтися збалансованості обсягів додатного і від'ємного потоків коштів, оскільки і дефіцит, і надлишок грошових ресурсів негативно впливають на результати господарської діяльності.

При дефіцитному фінансовому потоці знижуються ліквідність і рівень платоспроможності підприємства, що призводить до зростання простроченої заборгованості підприємства за кредитами банку, постачальникам, персоналу з оплати праці.

При надлишковому фінансовому потоці втрачається реальна вартість тимчасово вільних коштів унаслідок інфляції, уповільнюється оборотність капіталу через простій коштів, втрачається частина потенційного доходу у зв'язку з втраченою вигодою від прибуткового розміщення коштів в операційному чи інвестиційному процесі.

Для досягнення збалансованості дефіцитного фінансового потоку в короткостроковому періоді розробляють заходи для прискорення залучення коштів і уповільнення їх виплат.

Заходи з прискорення залучення коштів:

- забезпечення часткової або повної передоплати за продукцію, що має великий попит на ринку;
- скорочення строків надання товарного кредиту покупцям;

- збільшення розміру цінових знижок для реалізації продукції за готівку;
- прискорення інкасації простроченої дебіторської заборгованості.

Заходи з уповільнення виплат коштів:

- збільшення за згодою з постачальниками строків надання підприємству товарного кредиту;
- використання флоту (періоду проходження виписаних платіжних документів до їх оплати) для уповільнення інкасації власних платіжних документів;
- придбання довгострокових активів на умовах лізингу;
- реструктуризація одержаних короткострокових кредитів шляхом переведення у довгострокові.

Оскільки ці заходи, підвищуючи рівень абсолютної платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді, можуть створити проблеми дефіцитності фінансових потоків у майбутньому, то паралельно має бути розроблено заходи для збалансованості дефіцитного фінансового потоку в довгостроковому періоді.

Заходи зі збільшення додатного фінансового потоку: додаткова емісія акцій; залучення довгострокових кредитів; залучення стратегічних інвесторів; продаж частини довгострокових фінансових вкладень; продаж або здача в оренду основних не використовуваних засобів.

Заходи зі скорочення від'ємного фінансового потоку:

- зниження суми постійних витрат підприємства;
- скорочення обсягу реальних інвестицій; скорочення обсягу фінансових інвестицій;
- передача в муніципальну власність об'єктів соціальної інфраструктури.

Способи оптимізації надлишкового фінансового потоку пов'язані здебільшого з активізацією інвестиційної діяльності підприємства, спрямованої: на дострокове погашення довгострокових кредитів банку; на збільшення обсягу реальних інвестицій; на збільшення обсягу фінансових інвестицій.

Синхронізацію фінансових потоків має бути спрямовано на усунення сезонних і циклічних розходжень у формуванні як позитивних, так і негативних фінансових потоків, а також на оптимізацію середніх залишків готівки.

Заключним етапом оптимізації є забезпечення умов максимізації чистого фінансового потоку підприємства, зростання якого забезпечує підвищення рівня самофінансування підприємства, знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Збільшення суми чистого фінансового потоку можна забезпечити за рахунок таких заходів: зменшення суми постійних витрат підприємства; зниження рівня змінних витрат; проведення ефективної податкової політики; продаж невикористовуваних видів основних засобів, нематеріальних активів і запасів; посилення претензійної роботи з метою повного і вчасного стягнення штрафних санкцій та дебіторської заборгованості.

Отже, можна виділити, що головним завданням управління фінансовими потоками на підприємстві виступає підвищення інтенсивності та збалансованості обігу фінансових ресурсів, оптимізація їх кількісного та вартісного складу і отримання на цій основі максимально позитивних фінансовоекономічних результатів.

Список літератури

1. *Майборода О. В.* Управління фінансовими потоками підприємства: автореф. Дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01. «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / О. В. Майборода. – Суми, 2006. – 22с.
2. *Черевко В. О.* Методологія формування та управління фінансовими потоками регіону: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / В.О. Черевко. - К, 2006. - 22 с.